ETYEK
TELEPÜLÉSI
ÉRTÉKTÁR
BIZOTTSÁG

ETYEK TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

H-2091 Etyek, Körpince köz 4.
Telefon: 06-22/353-633; 06-22/353-698;
E-mail: ertektar@etyek.hu

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Az Etyek Települési Értéktár Bizottság 2024. november 12. napján, megtartott üléséről.

Az ülés helye: Etyeki Polgármesteri Hivatal Tárgyalóterme
2091 Etyek, Körpince köz 4.

Jelen vannak:
Lucza Gyula – elnök elektronikus úton
Dr. Bálint Attila - tag
Hernyák László - tag
Deák Józsefné - tag
Fischer Józsefné - tag

Tiszteletbeli tagok:
Bender Rudolf
Vadas Istvánné
Fischer Ferencné

Wittek Krisztina főépítész

Dr. Szlávik Melinda - titkár

Távolmaradását előzetesen bejelentette:
Fehér Margit – tiszteletbeli tag
Lajos-Molnár Viktória - tag
Lakatos Lilla – tag
Ugor Csaba – tag
Kleofász János – tiszteletbeli tag

Dr. Szlávik Melinda titkár
Etyek Települési Értéktár Bizottság Szervezeti és Működési Szabályzatának 10. pontja értelmében a Bizottság elnökének távolléte esetén a Bizottság ülését az ülés vezetésére felkért tag, ennek hiányában a rangidős tag (korelnök) vezeti.

Elnök Úr távolmaradását előzetesen bejelentette és az ülés vezetésére Deák Józsefné bizottsági tagot kérte fel.
Elnök Úr szavazatát az SzMSz. 13. pontja szerint részemre elektronikus úton megküldte, így a szabályosan leadott szavazat alapján Elnök Úr jelenlévőnek számít.

Deák Józsefné
Üdvözlöm a jelenlévőket. Az Etyek Települési Értéktár Bizottság ülését $17^{\underline{15}}$ perckor megnyitom. Megállapítom, hogy a Bizottság 8 tagja közül 5 fő jelen van, így a Bizottság ülése határozatképes. Fehér Margit, Lajos-Molnár Viktória, Lakatos Lilla és Ugor Csaba távolmaradását előzetesen bejelentette. Külön köszöntöm a Bizottság tiszteletbeli tagjait. (*Jelenléti ív csatolva.*)
Kérdezem, hogy a meghívóban szereplő napirendekkel kapcsolatban van-e valakinek észrevétele, illetve módosító javaslata? Amennyiben nincs, szavazásra bocsátom a meghívó szerinti napirend elfogadását.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

1/2024. (XI.12.) ETÉB határozat

A 2024. november 12-ei ülés napirendjének elfogadásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság az alábbi napirendet fogadja el:

1. napirend:
Javaslat a „Körpince" települési értéktárba történő felvételéhez

2. napirend:
Javaslat a „Református templom" települési értéktárba történő felvételéhez

3. napirend:
Beszámoló az Etyek Települési Értéktár Bizottság tevékenységéről

4. napirend:
Egyebek

1. napirend:
Javaslat a „Körpince" települési értéktárba történő felvételéhez

Deák Józsefné
Köszöntöm a Bizottság ülésén a javaslatot benyújtó Molnár Zoltán Alpolgármester Urat. Kérdezem, hogy szeretné-e kiegészíteni a javaslatban foglaltakat?

Molnár Zoltán
Köszönöm a szót. Nem kívánok kiegészítéssel élni. Dr. Szlávik Melinda titkár segítségével, a legjobb tudomásunk szerint és a rendelkezésünkre álló adatok, valamint anyagok alapján állítottuk össze a javaslatot.
A Körpince Etyek ékessége, mint ahogy azt a javaslatban írtuk, a világon egyedül álló építmény. Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy a benyújtott javaslatban foglaltakat támogassák és a Körpincét vegyék fel a települési értékek tárába.

Vadas Istvánné
A javaslat 22 pincét tartalmaz, de tudomásom szerint a Körpincében 32 pince található.

Molnár Zoltán
Köszönöm az észrevételt, elírás történt.

Deák Józsefné
Támogatom a Körpince helyi értékek közé történő felvételét. Településünk számos értékkel rendelkezik, de azt hiszem, mindenki egyetért azzal, hogy a Körpince ugyanúgy összefonódik Etyek nevével, mint a Magyar-kút, a Kálvária és még sorolhatnám a további értékeket. Ilyen építménnyel sehol az országban, de még a világ más táján sem találkozhatunk.
Van-e valakinek további észrevétele, kérdése?

Vadas Istvánné
Régebben működött egy egyesület ez jelenleg is működik?

Dr. Szlávik Melinda titkár
Igen. A Körpince Kör Hagyományőrző Egyesület működik, elnöke dr. Horváth Gábor nyilatkozatával is támogatta a javaslatot. A nyilatkozat a javaslat mellékleteként csatolásra került.

Vadas Istvánné
A javaslat mellé csatolt fotók nagyon szépek, megmutatják az épület teljes jellegét.
A javaslat II.3. pontjában foglaltakat nem teljesen értem.

Dr. Szlávik Melinda titkár
Ebben a pontban azt kell megjelölni, hogy a nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték-e. Amennyiben igen, akkor meg kell jelölni, hogy melyik nemzetiséghez. A Körpince nem nemzetiséghez kapcsolódó érték, nem úgy, mint a korábban értéktárba vett Heimatmuseum.

Fischer Józsefné
Talán azért gondolt Erzsike a nemzetiséghez tartozásra, mert a pincéket a betelepített németek és rokonaik építették.

Vadas Istvánné
Sokan hasonlítják a Körpincénket az egri pincékhez.

Deák Józsefné
Csak hasonló, de nem ugyan az.

Molnár Zoltán
A Szépasszonyvölgyben lévő pincék U-alapban helyezkednek el, de ilyen, köralakú pinceegyüttessel nem találkozhatunk máshol.

Deák Józsefné
Kérdezem, hogy van-e valakinek további kérdése vagy észrevétele? Amennyiben nincs, kérem döntsünk a Körpince értéktárba vételéről.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

2/2024. (XI.12.) ETÉB határozat

A „Körpince" települési értéktárba történő felvételéhez beterjesztett javaslat elfogadásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság a javaslatot megtárgyalta, a Körpincét a kulturális örökség kategóriában felveszi az Etyek Települési Értéktárba.

2. napirend:
Javaslat a „Református templom" települési értéktárba történő felvételéhez

Deák Józsefné
Kérdezem a Bizottság tagjait, hogy a Református templom települési értéktárba történő felvételére kiküldött anyaggal kapcsolatban van-e valakinek észrevétele, kérdése, kiegészítése?

Bender Rudolf
A templom értéktárba vételét támogatom.
Az elmúlt években a református egyházközösség nem tudja használni az épületet, tekintettel arra, hogy életveszélyes. Azt is tudjuk, hogy többször is voltak felmérni az épület állapotát. Szeretném megkérdezni Főépítész Asszonyt, hogy valóban ekkora a baj?

Wittek Krisztina főépítész
Azt kell mondanom, hogy nem tudom. Tudomásom szerint olyan felmérés nem készült, ami ezt állapította volna meg. Készült felmérés a tetőszerkezetről, mely alapján a héjalást ki kell cserélni, a fafödémet szintén cserélni kell. Nem tudom, hogy milyen probléma van az alapozással és a falszerkezettel. Nyilván mindent meg lehet menteni, ha megakarjuk. Műszakilag biztos, hogy meg lehet csinálni, de arról nem tudok nyilatkozni, hogy ez mennyibe kerülne.

Bender Rudolf
20-30 évvel ezelőtt Németországból nagyon sok támogatást kapott az egyházközösség. Sajnálatos, hogy a támogatás ellenére sem sikerült megfelelően gondoskodni a templom folyamatos karbantartásáról.

Molnár Zoltán
Református vallásúként én is nagyon sajnálom, hogy a templom ilyen sorsra jutott. Már hosszú ideje nem tudjuk a templomot használni, az istentiszteleteket a Látogatóközpontban, az Óvodában vagy a Könyvtárban tartjuk. A legutóbb a kisfiam meg is jegyezte, hogy nem igazi templomba járunk.

Fischer Józsefné
Ha valóban ennyire nagy a baj, akkor isteni csoda, hogy az elmúlt évek változatos időjárása nem okozott még nagyobb bajt az épületben.

Molnár Zoltán
Az ember sokszor azokra gondol, hogyha meglátja Isten házát, akik azt két kezükkel építették. Egy olyan épületet adtak a világnak, ahol az emberek közösen gyakorolhatják vallásukat. Az épület része a település közösségének.

Fischer Józsefné
Azt tudjuk, hogy mikor épült a templom?

Wittek Krisztina főépítész
Az épület eredetileg dohánylevél szárítónak épült, egyszerű raktárépületből alakították ki templomukat az etyeki reformátusok 1839-ben.

Deák Józsefné
Ha Etyek kapott volna egy jó református lelkészt, akkor, az Hunyadi János lett volna, aki szorgalmazta a templom megmentését és felújítását. Ehhez segítséget is próbált kérni. A püspökség által küldött statikus megállapította, hogy az épület életveszélyes, az ajtót ki sem lehet nyitni, mert leszakadhat a harangtorony. Ezt követően jött egy másik statikus, aki azt mondta, hogy semmi gond nincs az épülettel. Nem vállalta fel, hogy Ő laikusként döntse el az épület műszaki állapotát, mert elsősorban lelkésznek jött ide, s talán a felújítás terhe is hozzájárult a távozásához.

Wittek Krisztina főépítész
Én nem láttam sem a püspökség véleményét, sem a statikai felméréseket.

Molnár Zoltán
Hivatalos műszaki, statikai vélemények ismerete nélkül nem tudjuk megállapítani az épület állapotát és azt sem, hogy milyen hibákat rejt az épület. Ha lenne tudomásunk róla, akkor tudnánk, hogy milyen irányba kell elindulni ahhoz, hogy a templomot megmentsük. A legrosszabb, ami történik, hogy évek óta üresen áll, folyamatosan romlik az állapota.

Wittek Krisztina főépítész
A jelenlegi lelkész azt mondta, hogy a gyülekezet kinőtte a templomot, mindenféleképpen kellene egy nagyobb templom.

Vadas Istvánné
Olyan sok református van Etyeken?

Fischer Józsefné
Amikor gyűjtést szerveztek az orgona felújításához, az akkori lelkész azt mondta, hogy 105-en fizettek akkor egyházadót.

Molnár Zoltán
A gyülekezet száma ennél több, hiszen a gyermekek után nem kell egyházadót fizetni.

Wittek Krisztina főépítész
Olyan is van, hogy valaki jár templomba, de nem fizet egyházadót.

Deák Józsefné
Az, hogy a templom bekerül az értéktárunkba, egy felújítási pályázat benyújtásakor pozitív elbírálást jelenthet.

Wittek Krisztina főépítész
A Teleki Alapítványnak van egy népi építészeti pályázata. Én megkerestem Sípos Dániel lelkészt és tájékoztattam erről a lehetőségről. A megbeszélésen részt vett a tanulmányt készítő hölgy is, akivel közösen megnéztük a templomot. Fel sem merült a templom elbontása, de a pályázat benyújtásával kapcsolatban sajnos nem történt semmi.

Bender Rudolf
Én olyat is hallottam, hogy egy új templom építését tervezik. Ha ez így van, akkor sem szabad ezt az épületet elbontani, talán múzeumként lehetne tovább működtetni.

Molnár Zoltán
Én is támogatom az épület megóvását, templomot lerombolni negatív üzenet.

Deák Józsefné
Az épület Etyek egyik ékköve. Annak lerombolását még azok sem fogják hagyni, akik nem reformátusok. A mai világban rendelkezésre álló tudással már mindent meg lehet menteni.

Wittek Krisztina főépítész
Egy templom elbontása rendkívül negatív, romboló energiát képvisel.
Azonban ennek ellenpéldája a fóti templom, amit Ybl Miklós tervei alapján építettek. Az új templom helyén egy hasonló kis templom állt, amit el kellett bontani, hogy új épülhessen.
Egy biztos, hogy, ha a jelenlegi épületet meg tudjuk menteni, akkor is kicsi lesz a gyülekezetnek. Nem tudom, hogy parókiát tervez-e az egyház, vagy van-e esetleg nekik. Nyílván a kis templom mellett szükség lehet egy közösségi térre a gyülekezeti összejövetelek számára, hittan tartására. A templomkert egy közösségi tér felépítésére kicsi.

Deák Józsefné
A Könyvtár mögötti épület a református egyházé, ezt használták parókiának, melyben jelenleg albérlők laknak, jövő év júliusában szabadul fel. Lelakott, rossz állapotban van, de a hasznosí sításáról tudtommal még nem döntött a presbitérium.

Bender Rudolf
Ott lakott régen Nagy doktor. Nem is tudtam, hogy ennyire leromlott annak az épületnek az állaga. Ha jól tudom a reformátusoknak több ingatlana is van.

Deák Józsefné
Igen van. A CBA melletti sarok telek is a református egyház tulajdona, valamint a Felsőhegy utcában is van egy lakóház,melyben Sipos Dániel lelkész és családja lakott. Tudtommal az ingatlan értékbecslését követően, jelenleg értékesítés előtt/alatt áll.

Nem merült fel az a megoldás, hogy a meglévő ingatlanokat eladva megvásárolná a református egyház a templom melletti Frisch házat a telekkel együtt? Így a templom mellé lehetne megépíteni a közösségi teret és parókiát.

Molnár Zoltán
A presbiteri ülésen ennek lehetősége is felmerült, de döntés nem született.

Deák Józsefné
Kérdezem, hogy van-e még valakinek észrevétele vagy kérdése? Amennyiben nincs, akkor kérem, aki egyetért a Református templom értéktárba-vételéről, az kézfelemeléssel szavazzon.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

3/2024. (XI.12.) ETÉB határozat

A „Református templom" települési értéktárba történő felvételéhez beterjesztett javaslat elfogadásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság a javaslatot megtárgyalta, a Református templomot felveszi az Etyek Települési Értéktárba a kulturális örökség kategóriában.

3. napirend:
Beszámoló az Etyek Települési Értéktár Bizottság tevékenységéről

Dr. Szlávik Melinda titkár
Az SzMSz. értelmében a Bizottság tevékenységéről szóló beszámolót minden évben meg kell küldeni Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő- testületének.
Elnök Úr a beszámolót elkészítette, mely kiküldésre került a bizottság tagjainak részére.

Deák Józsefné
Gondolkodtunk azon, hogy az értéktárba vett értékeinket milyen módon ismertessük meg a település lakosaival és az idelátogatókkal.
Arra gondoltam, hogy akár egy A4-es méretű formában, értékenként 1-1 oldalon fotókkal együtt készítsük el egy könyvet úgy, hogy a későbbiekben az értéktárba vett értékeket tartalmazó lapokat bele lehessen kötni.

Dr. Szlávik Melinda titkár
Ha ezt a könyvborítót spirállal a közepén csináltatnánk meg, akkor a későbbi lapokat mindenki befűzhetné magának. A kiadvány bővíthető lenne.

Molnár Zoltán
Nagyszüleim kis falujában olyan tányér volt a falon, amin rajta voltak a település jelképei, fontosabb épületei. Ezeket a kedves kis ajándéktárgyakat sokan vették.

Wittek Krisztina főépítész
Mindkettőt remek ötletnek tartom.

Deák Józsefné
A könyvbe rendezett lapoknak annyi az előnye, hogy akár több nyelvre lefordítva szöveges leírást is tartalmazna.
Kérdezem, hogy van-e valakinek még kérdése vagy észrevétele a napirendi ponttal kapcsolatban? Amennyiben nincs, megköszönve Elnök Úr munkáját, javaslom, hogy a beszámolót fogadjuk el és kérjük fel Elnök Urat, hogy azt terjessze Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete elé.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

4/2024. (XI.12.) ETÉB határozat

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság tevékenységéről szóló beszámoló jóváhagyásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság a Bizottság a tevékenységéről szóló beszámolót jóváhagyja. Felkéri a Bizottság Elnökét, hogy az Etyek Települési Értéktár Bizottság tevékenységéről szóló beszámolót terjessze Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete elé.

4. napirend:
Egyebek

Deák Józsefné
Jeleztem már Elnök Úrnak is, hogy az eddig értéktárba vett értékeinket fel kellene terjeszteni a vármegyei értéktárba. Sőt úgy gondolom, hogy értékeink közül nem egy, akár még a hungarikumok közé is bekerülhetne, pl. a Magyar-kút és a Körpince.

Dr. Szlávik Melinda titkár
Egyetértek a felvetéssel. Egyeztettem Főépítész Asszonnyal és szakmai segítségét kértem a javaslatok elkészítéséhez. Bízom benne, hogy jövőre már a vármegyei értéktárban láthatjuk többek között a Magyar-kutat, a Körpincét, de akár a Boti kápolnát is.

Wittek Krisztina főépítész
Természetesen minden segítséget megadok a felterjesztések elkészítéséhez. Azt is lehetne, hogy nem egy adott pincét, hanem „etyeki pincesorokat" terjesztenénk fel.

Deák Józsefné
A többi pince még nem szerepel a települési értéktárban.

Dr. Szlávik Melinda titkár
Jó ötletnek tartom Főépítész Asszony javaslatát, de a körpincét azért venném külön, mert ez a világon egyedülálló építmény. Önmagában is nagy jelentőséggel bír.

Wittek Krisztina főépítész
Mivel az értékek többsége műemlék-védelem alatt áll, mindegyiknek van védési dokumentációja. A dokumentációk felhasználhatók a javaslatok benyújtásához. Ezek nem nyilvánosak, de betekintést lehet kérni.
Továbbá van örökségvédelmi hatástanulmányunk is, amely alapja lehet az értékekkel kapcsolatos adatok feltárásának. Erre a tanulmányra, mint forrásra is lehet hivatkozni.

Deák Józsefné
A Magyar-kút, mint Etyek jelképe a Hungarikumok között is megállná a helyét. Elnök Úr azt mondta, hogy Közép-Európában nincs még egy ilyen forráskút.

Fischer Józsefné
Szerintem az egész világon nincs még egy.

Wittek Krisztina főépítész
Javasolni szeretném egy önálló weblap készítését. Több településen az értéktárnak saját weboldala van, ami nagyon hasznos.

Dr. Szlávik Melinda titkár
Valóban, egy honlap létrehozásával a kommunikáció számára lehetőséget biztosító felület jönne létre, amelyen keresztül a szélesebb nyilvánosság is tájékozódhat az értékvédelmi feladatokról. Ezen a felületen lehetséges lenne összegyűjteni a védendő értékeket mindaddig, amíg nem jönnek létre a dokumentumok nyilvánosság elé tárásának feltételei.
Az Etyek Települési Értéktár honlapjának létrehozásakor kiemelt figyelmet szeretnénk fordítani arra, hogy a honlap látványos és a látogató részére a legtöbb adattal szolgáljon, hiszen az első benyomás sokat számít.
Pályázati támogatásból szeretnénk a honlapot létrehozni. Minden évben nyílik lehetőség pályázat benyújtására, eddig sajnos nem jártunk szerencsével, pedig minden évben összeállításra kerül a pályázati anyag Elnök Úr koordinálásával.
Jelenleg Etyek Nagyközség Önkormányzatának hivatalos weboldalán kapott helyet az Értéktár. Itt megtalálható minden olyan dokumentum és tájékoztatás, ami segítséget nyújt a javaslatok benyújtásához, továbbá megismerhetők az értéktárba már felvett értékeink is.

Deák Józsefné
Szeretném javasolni, hogy negyedévente tartson ülést a Bizottság.

Dr. Szlávik Melinda titkár
A Bizottsághoz beérkező javaslatok befolyásolják a Bizottság üléseinek számát, mivel a javaslat benyújtását követő 90 napon belül döntést kell hozni. Befolyásolhatja továbbá az ülések számát azok az indokolt esetek, amikor Elnök Úr az SzMSz. alapján rendkívüli ülést hív össze.

Deák Józsefné
Sajnos nagyon kevés javaslat érkezik hozzánk, ezért kérem a jelenlévőket is, s rajtuk keresztül ismerőseiket javaslataik benyújtására.

Vadas Istvánné
Az egyik ülésen már egyszer elmondtam, hogy Etyeken vannak olyan kis közök, melyeket folyamatosan használunk. Ezeknek nincs neve, így a köznyelv száján az alábbiak szerint ismerik a lakosok: Beck köz, ezt Beck bácsiról neveztük el, aki asztalos volt, a Martin köz a borbélyról kapta a nevét, a Wlach köz a Wlach Ferenc bádogosról kapta a nevét. Ezek a nevek mind egy mesterségekhez kötődnek.
Ezek nem hivatalos elnevezések, de javaslatot tehetnénk ezzel kapcsolatban.

Dr. Szlávik Melinda
Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a közterület elnevezéséről és a házszám-megállapításáról szóló önkormányzati rendelete foglalja magában a közterületek elnevezésének szabályait. Amennyiben a felsorolt közöknek még nincs neve, akkor azoknak elnevezését bárki kezdeményezheti a polgármesternél.

Deák Józsefné
Kérdezem, hogy kíván-e még valaki hozzászólni a napirendhez? Amennyiben nem, megköszönöm a jelenlévők részvételét, aktív munkáját, a Bizottság ülését $18^{\underline{48}}$perckor bezárom.

Deák Józsefné
bizottság tagja

Dr. Szlávik Melinda
titkár

ETYEK TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG